

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 309/2018-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Jozef Kováčik, s. r. o., Legionárska 6434/2, Trenčín, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Jozef Kováčik, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Trenčín č. k. 22 C 73/2015-147 z 30. júna 2017 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4 Co 365/2017-201 z 5. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDACTED] v časti, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4 Co 365/2017-201 z 5. apríla 2018 **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

2. **O d k l a d á** vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4 Co 365/2017-201 z 5. apríla 2018 do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

3. Sťažnosť [REDACTED] v časti, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu

Trenčín č. k. 22 C 73/2015-147 z 30. júna 2017 o d m i e t a pre nedostatok právomocí Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júla 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) č. k. 22 C 73/2015-147 z 30. júna 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co 365/2017-201 z 5. apríla 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva:

«Sťažovateľka je matkou maloletej [REDAKOVANÉ]... a plnoletej [REDAKOVANÉ]... Rozsudkom Okresného súdu sp. zn. 13C/88/2003 bolo manželstvo sťažovateľky a otca maloletých detí [REDAKOVANÉ]... rozvedené, obe deti boli zverené do výchovy a opatery sťažovateľky a otec bol zaviazaný prispievať na výživu maloletých detí k rukám sťažovateľky. Túto vyživovaciu povinnosť si otec neplnil riadne a včas. Platby na deti posielal nepravidelne, v iných výškach, ako mal určené rozhodnutím súdu a spravidla v jednej sume na obe deti. Otec oboch detí takto platil výživné dlhodobo, v dôsledku čoho mu vznikol dlh na výživnom.

Matka maloletej [REDAKOVANÉ] podala na OS Trenčín návrh na zvýšenie výživného a OS Trenčín rozsudkom sp.zn. 34P/440/2012 zo dňa 15.06.2013 zvýšil otcovi [REDAKOVANÉ] výživné na sumu 110,- € mesačne s účinnosťou od 21.11.2012 a dlh na zmeškanom výživnom vo výške 253,89 € mu povolil splácať v mesačných splátkach po 15,- € k rukám sťažovateľky. Otec súdom určené výživné opäť neplatil vo výškach zodpovedajúcich rozsudku, ale výživné opäť poukazoval nepravidelne a v rôznych výškach. Vzhľadom na

skutočnosť, že staršia dcéra sťažovateľky [REDACTED] už v tej dobe bola plnoletá a otec bol povinný jej prislúchajúce výživné plniť k jej rukám, sťažovateľka považovala výživné plnené k jej rukám za výživné na maloletú [REDACTED] a splátku dlžného zvýšeného výživného ako aj dlžného výživného z doby pred zvýšením výživného a tieto prijaté platby použila výlučne na zabezpečenie výživy maloletej [REDACTED]

Otec detí sa žalobou zo dňa 26.05.2015 podanou na OS Trenčín domáhal uhradenia sumy 3.047,70 € s prísl. z titulu bezdôvodného obohatenia. Následne otec svojim návrhom zo dňa 02.05.2017 navrhol zmenu výšky uplatneného nároku a žalobu vzal čiastočne späť. Rozsudkom tento rozhodol tak, že sťažovateľka je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 1.677,75 € s úrokom z omeškania vo výške 5,05 € ročne zo sumy 1.677,75 € od 25.11.2015 do zaplatenia...

Proti tomuto rozhodnutiu súdu prvej inštancie podala sťažovateľka odvolanie. Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 4Co/365/2017-201 zo dňa 05.04.2018 bol rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a IV. potvrdený...

Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 4Co/365/2017-201 zo dňa 05.04.2018 bolo porušené právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo sťažovateľky vlastníť majetok vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 Ústavy SR pre arbitrárnosť a svojvôľu ohľadom neaplikovania zákonných ustanovení Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine...

Odvolací súd arbitrárne rozhodol o návrhu sťažovateľky tým že svoje skutkové zistenia a právne názory riadne neodôvodnil. Odvolací súd sa obmedzil vo svojich záveroch na konštatácie záverov súdu prvej inštancie bez logického vysvetlenia zistených skutočností s použitím súvisiacich právnych ustanovení. Rozhodnutie odvolacieho súdu je tak nepresvedčivé a popiera základné princípy spravodlivého procesu, ktorého výsledkom je predvídateľné rozhodnutie pre účastníkov konania.

Odvolací súd v napadnutých výrokoch potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a stotožnil sa aj s jeho odôvodnením. Citujeme ods. 8 odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu: „odvolací súd považuje tento právny záver súdu prvej inštancie za správny a stotožňuje sa aj s odôvodnením napadnutého rozsudku v celom rozsahu podľa § 387 ods. 2 CSP.“ Odvolací súd konal týmto spôsobom vadne a osvojil si nesprávne

skutkové zistenia súdu prvej inštancie ako aj jeho nesprávne právne posúdenie a to pre nasledovné skutočnosti, ktoré boli bližšie zdôvodnené v podanom odvolaní:

Odvolací súd nesprávne posúdil vec tým, že pri svojom rozhodovaní vychádzal z nesprávne zisteného skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, keď konštatoval v bode 10. odôvodnenia rozsudku, že „zdieľa právny záver súdu prvej inštancie, že sťažovateľka - žalovaná nepreukázala, že by zaplatené výživné žalobcom na dcéru [REDAKOVANÉ] za žalované obdobie na jej účet, použila na hradenie životných nákladov plnoletej [REDAKOVANÉ]

Ďalej odvolací súd konštatoval, že „i keď sa žalovaná bránila tým, že toto výživné použila na hradenie životných nákladov dcéry [REDAKOVANÉ] a tvrdila to aj vo svojom odvolaní, dôkazy, ktoré zistil súd prvej inštancie v tomto spore jej tvrdenia nepotvrdzujú“. Sťažovateľka nikdy v priebehu sporu netvrdila, že žalobcom zaplatené výživné použila na hradenie životných nákladov plnoletej [REDAKOVANÉ] a preto ani toto v spore nepreukazovala a nevyplýva to ani z podaného odvolania, tak ako to konštatuje odvolací súd v bode 10. odôvodnenia svojho rozhodnutia. Z podaného odvolania jednoznačne vyplýva a sťažovateľka to tvrdila počas celého konania, že všetky platby, ktoré žalobca poukazoval k jej rukám použila v prospech maloletej [REDAKOVANÉ] a čiastočne na splatenie dlhu na dcéru [REDAKOVANÉ] a to s obdobia keď bola ešte maloletá, nakoľko ako bolo preukázané žalobca si dlhodobu neplnil svoju povinnosť platiť výživné riadne a včas.

Odvolací súd vec nesprávne právne posúdil aj v bode 11. odôvodnenia keď konštatuje, že „neobstojí ani odvolacia námietka žalobkyne (správne malo byť žalovanej) že súd mal vec posudzovať z hľadiska ust. § 28 a § 62 Zákona o rodine“. Sťažovateľka v priebehu celého konania tvrdila, že všetky platby boli použité na hradenie životných nákladov mal. [REDAKOVANÉ] a žalobca v priebehu celého konania tieto jej tvrdenia nijakým spôsobom nevyvrátil a nepreukázal, že tieto platby použila pre svoje potreby i keď dôkazné bremeno v tomto prípade je na strane žalobcu. Sťažovateľka počas celého konania tvrdila, že ustanovenia § 28 v spojení s § 24 a § 62 ZR sú právnymi dôvodmi, na základe ktorých bola oprávnená prijímať všetky platby výživného, ktoré žalobca poukazoval k jej rukám.

Nesprávnym zistením skutkového stavu a následným nesprávnym právnym posúdením, kedy sa súdy dôsledne nevysporiadali so zákonnou úpravou Zákona o rodine a neaplikovali pri posudzovaní predmetnej veci tieto zákonné ustanovenia bolo porušené právo sťažovateľky na spravodlivý súdny proces a právo vlastníť majetok.»

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 4Co/365/2017-201 zo dňa 05.04.2018 a rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp.zn. 22C/73/2015-147 zo dňa 30.06.2017 porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 4Co/365/2017-201 zo dňa 05.04.2018 a rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp.zn. 22C/73/2015-147 zo dňa 30.06.2017 porušené bolo.

3. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 4Co/365/2017-201 zo dňa 05.04.2018 a rozsudok Okresného súdu Trenčín sp.zn. 22C/73/2015-147 zo dňa 30.06.2017 sa zrušuje a vec sa Okresnému súdu Trenčín vracia na ďalšie konanie.

4. Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu k rukám jej právneho zástupcu.“

Sťažovateľka zároveň navrhla odklad vykonateľnosti rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu, ktorý odôvodnila takto: „Sťažovateľka žije v spoločnej domácnosti s maloletou dcérou [REDACTED] ktorej zabezpečuje osobnú starostlivosť a taktiež prispieva na výživné staršej dcére [REDACTED]

Žalobca, ktorému je sťažovateľka na základe napadnutého rozhodnutia povinná zaplatiť sumu 1.6775,75 € s prísl. ako aj trovy konania, si dlhodobo neplní riadne a včas svoje vyživovacie povinnosti riadne a včas. Plnoletá dcéra [REDACTED] bola z dôvodu neplnenia vyživovacej povinnosti žalobcom nútená podať návrh výkon rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti predbežne prerokoval podľa § 25 zákona o ústavnom súde, preskúmal, či obsahuje všeobecné a osobitné náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde (§ 20 a § 50) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže nezistil nedostatky v zákonom predpísaných náležitostiach sťažnosti a ani dôvody na jej odmietnutie, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých treba posúdiť v konaní vo veci samej, prijal sťažnosť sťažovateľky v tejto časti na ďalšie konanie.

V konaní o prijatej sťažnosti rozhodne ústavný súd aj o ďalších nárokoch sťažovateľky uplatnených v návrhu na rozhodnutie vo veci samej (petite) jej sťažnosti.

Podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu znamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti, najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné právo alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

Ústavný súd po preskúmaní obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu a dôvodov návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že tento návrh nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a spĺňa aj ďalšie podmienky ustanovené v § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľka sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že

právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľky je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

V danom prípade bola sťažovateľka oprávnená podať proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o čom sťažovateľka vedela, odvolanie podala a krajský súd o ňom rozhodol. Z toho vyplýva, že sťažovateľka mala k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie jej uvedených práv rozsudkom okresného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok

V Košiciach 5. septembra 2018